EUROPOS
KOMISIJA

Briuselis, 2023 12 05
COM(2023) 758 final

KOMISIJOS ATASKAITA EUROPOS PARLAMENTUI IR TARYBAI

pagal 2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/880 dėl kultūros vertybių įvežimo ir importo 14 straipsnio 3 dalį

Turinys

1. ĮVADAS ... 3
2. SIEKTINI TIKSLAI ... 4
3. PROJEKTO STRUKTŪRA IR PLANAVIMO METODAS ... 5
   1 etapas – konceptualizacija. ... 5
   2 etapas – sistemos kūrimas ... 5
   3 etapas – diegimas ir veikimas ... 5
4. PAŽANGOS APŽVALGA ... 6
   Projekto rengimas ... 6
   Metodika. KVI sistemai įgyvendinti taikomas metodas ... 6
   Aukšto lygio planavimas ... 6
   Prašymai atlikti pakeitimus ... 7
   Išorės sąveika ... 7
   Vidaus bendradarbiavimas ... 8
   Darbas su Kultūros vertybių skaitmeninimo projekto grupe ... 8
5. VĖLAVIMO RIZIKA ... 9
   1-a rizika. Darbuotojų paskyrimas ... 9
   2-a rizika. ES muitinės vieno langelio aplinka ir bendrieji muitinės IT plėtros prioritetai ... 9
   Rizikos mažinimo veiksmai ... 9
6. IŠVADOS ... 9

I PRIEDAS. DAUGIAMETIS STRATEGINIS PLANAVIMAS ... 11

II PRIEDAS. PAGRINDINIŲ PROJEKTO ETAPŲ IR ITIN SVARBIŲ ORIENTYRŲ TVARKARAŠTIS ... 13

ŽODYNĖLIS

Aiškinamasis dokumentas	Dokumentas, kuriame išdėstomas IT projekto pagrindimas ir nustatomi biudžeto reikalavimai.
Vizijos dokumentas	Vizijos dokumente išsamiai išdėstomos prielaidos, pateiktos aiškinamajame dokumente. Jame registruojami sistemos valdytojo / sistemos tiekėjo partnerystės veiksmai ir sistemos supratimas jo rengimo metu.
KVI sistema	Kultūros vertybių importo sistema – centralizuota elektroninė kultūros vertybių importo sistema.
TRACES sistema	Prekybos kontrolės ir ekspertizių sistema – Europos Komisijos daugiakalbė sanitarijos ir fitosanitarijos sertifikavimo interneto platforma.
ES CSW-CERTEX	Europos Sąjungos muitinės vieno langelio sertifikatų mainų sistema.
DFP	Daugiametė finansinė programa. ES ilgalaikis biudžetas, kuris apima 2021–2027 m.
VPM	Veiklos procesų modelis. Taikomosios programos lygmens veiklos procesų modelyje aprašomas visas taikomosios programos veiklos procesas ir informacijos srautas. Juo papildomas Sistemos veiklos procesų modelis, sukurtas sistemos techninių specifikacijų etapu, kad būtų atsižvelgta į pačios taikomosios programos poreikius.
BAC dokumentas	Veiklos priimtinumo kriterijų dokumentas.

1. ĮVADAS

2019 m. balandžio 17 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentu (ES) 2019/880[1] dėl kultūros vertybių įvežimo ir importo (toliau – Reglamentas) siekiama užkirsti kelią neteisėtai prekybai kultūros vertybėmis, ypač kai ja prisidedama prie teroristinės veiklos finansavimo, ir uždrausti į Sąjungos muitų teritoriją importuoti neteisėtai iš trečiųjų šalių eksportuojamas vertybes.

Pagal Reglamentą, norint importuoti tam tikras kultūros vertybes, kurioms, kaip manoma, kyla itin didelis pavojus (t. y. išardytus archeologijos objektus ir monumentų dalis), reikia gauti importo licencijas, o norint importuoti kitas kultūros vertybes, kurioms, kaip manoma, kyla ne toks didelis pavojus, – pateikti importuotojo patvirtinimus. Juo taip pat užtikrinama, kad importuojant kultūros vertybes į Sąjungą būtų atliekami vienodi jų patikrinimai. Tam tikram konkrečios paskirties kultūros vertybių (susijusių su švietimu, mokslu ar moksliniais tyrimais) importui šie dokumentų reikalavimai netaikomi.

Įpareigojimas importuotojams gauti importo licenciją arba parengti ir pateikti importuotojo patvirtinimą muitinei bus pradėtas taikyti tik nuo tada, kai pradės veikti centralizuota elektroninė sistema (KVI sistema).

KVI sistema bus naudojama ne tik veiklos vykdytojų formalumams atlikti, bet ir valstybių narių administracijų, atsakingų už Reglamento įgyvendinimą (muitinės ir kultūros institucijų), informacijai saugoti ir ja keistis.

KVI sistemos veikimas priklauso nuo ES muitinės vieno langelio aplinkos, nustatytos Reglamentu (ES) 2022/2399[2], kuriuo suteikiamas teisinis pagrindas ES muitinės vieno langelio sertifikatų mainų sistemos (ES CSW-CERTEX) veikimui.

ES CSW-CERTEX yra pagrindinė ES vieno langelio aplinkos dalis, kurią Komisija šiuo metu kuria siekdama nacionalines muitinės vieno langelio aplinkas susieti su Sąjungos ne muitinės formalumų tvarkymo sistemomis arba duomenų bazėmis, kad visos atitinkamos institucijos galėtų naudotis atitinkamais duomenimis ir lengviau bendradarbiauti atlikdamos patikrinimus kertant sieną.

Kas 12 mėnesių nuo Reglamento įsigaliojimo iki tol, kol pradės veikti KVI sistema, Komisija turi pateikti Europos Parlamentui ir Tarybai pažangos, padarytos diegiant šią elektroninę sistemą, ataskaitą.

Pirmoje Komisijos metinėje pažangos ataskaitoje[3] nurodyti veiksmai, kurių ėmėsi jos tarnybos per pirmuosius metus po Reglamento įsigaliojimo, t. y.: a) būtinų įgyvendinimo nuostatų priėmimo parengiamieji darbai ir b) konsultacijos su valstybėmis narėmis su kultūros vertybėmis susijusių muitinės klausimų ekspertų grupėje ir kultūros vertybių importo projekto grupėje.

[1] OL L 151, 2019 6 7, p. 1–14.
[2] 2022 m. lapkričio 23 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2022/2399, kuriuo sukuriama Europos Sąjungos muitinės vieno langelio aplinka ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) Nr. 952/2013 (OL L 317, 2022 12 9, p. 1–23).
[3] COM(2020) 342 *final*.

Antroje Komisijos metinėje pažangos ataskaitoje[4] pristatyta pažanga, padaryta priėmus Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2021/1079[5], taip pat pradėtas įgyvendinti KVI sistemos projekto 1-asis etapas „Konceptualizacija“, šiuo tikslu sudarytos projekto grupės atliktas darbas ir tolesnis KVI sistemos projekto aiškinamojo dokumento bei vizijos dokumento plėtojimas.

Trečioje Komisijos metinėje pažangos ataskaitoje[6] aptarta:

a) parengti pirmosios versijos KVI sistemos veiklos procesų modeliai. Kūrimo etapu reikės atlikti papildomus modelių atnaujinimus;

b) parengtas veiklos priimtinumo kriterijų (BAC) dokumentas. Jame aprašyti visi bandymų scenarijai, kuriuos reikia išbandyti norint visapusiškai patikrinti KVI sistemos veikimo reikalavimus ir funkcinius reikalavimus, siekiant užtikrinti, kad ji galėtų patenkinti visus nustatytus veiklos poreikius;

c) parengti ir su veiklos priimtinumo kriterijais suderinti naudotojų pasakojimai. Taip patikrinta informacija, kurios reikia kūrėjams, kad jie galėtų įvertinti ir įdiegti reikalavimams įvykdyti reikalingas funkcijas.

Ketvirtoji metinė pažangos ataskaita apima laikotarpį nuo 2022 m. liepos mėn. iki 2023 m. birželio mėn. Siekiant išsamumo, čia trumpai paminėti siektini tikslai, projekto struktūra ir planavimo metodas, kurie išsamiai išdėstyti ankstesnėse pažangos ataskaitose. Bendras padarytos pažangos vertinimas ir nustatyta vėlavimo rizika apibendrinami šios ataskaitos išvadų skyriuje.

2. SIEKTINI TIKSLAI

KVI sistema turi pradėti veikti ne vėliau kaip iki 2025 m. birželio 28 d., nes nuo tos dienos visi veiklos vykdytojai privalės per tą elektroninę sistemą gauti importo licencijas arba pateikti importuotojo patvirtinimus muitinei, kad galėtų teisėtai importuoti[7] į Sąjungą konkrečių kategorijų kultūros vertybes.

2021 m. birželio mėn. priėmus Komisijos įgyvendinimo reglamentą (ES) 2021/1079 ir patvirtinus vizijos dokumentą, 2022 m. antrąjį ketvirtį prasidėjo KVI sistemos kūrimo etapas. Jis truks maždaug dvejus metus, o jam pasibaigus prasidės trečiasis etapas. Trečiajame etape KVI sistema bus sujungta su EU-CSW CERTEX, kad būtų galima keistis dokumentais su valstybių narių muitinių sistemomis. Kartu bus rengiami mokymo kursai, siekiant supažindinti valstybių narių administracijų darbuotojus su KVI sistemos veikimo funkcijomis.

Be kitos Komisijos tarnybų veiklos muitinės srityje, kultūros vertybių importo projekto įgyvendinimas taip pat išsamiai planuojamas 2019 m. peržiūrėtame Daugiamečiame elektroninės muitinės strateginiame plane[8] (toliau – MASP-C 2019 red.). MASP-C 2019 red.

[4] COM(2021) 358 *final*.
[5] 2021 m. birželio 24 d. Komisijos įgyvendinimo reglamentas (ES) 2021/1079, kuriuo nustatomos išsamios tam tikrų Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) 2019/880 dėl kultūros vertybių įvežimo ir importo nuostatų įgyvendinimo taisyklės, ES OL 234, 2021 7 2, p. 67.
[6] COM(2022) 580 *final*.
[7] Reglamente importas apibrėžiamas kaip kultūros vertybių įforminimas atliekant šias muitinės procedūras: saugojimą muitinės sandėliuose arba laisvosiose zonose, laikinąjį įvežimą ir galutinį naudojimą, įskaitant laikinąjį įvežimą perdirbti.
[8] Žr. https://ec.europa.eu/taxation_customs/general-information-customs/electronic-customs_en.

ištrauka apie kultūros vertybių importo projekto planavimą pateikta šios ataskaitos I priede (1 lentelė). Tikimasi, kad MASP-C bus peržiūrėtas iki 2023 m. pabaigos, o tada bus atnaujintas aprašas, kad jis atspindėtų faktinę projekto įgyvendinimo pažangą.

Kaip minėta pirmiau, dalis kultūros vertybių importo projekto taip pat kuriama ES muitinės vieno langelio aplinkoje, kurios viena pagrindinių dalių yra CERTEX. MASP-C 1.13 aprašo ištrauka apie ES CSW-CERTEX 2019 red. planavimą pateikta šios ataskaitos I priede (2 lentelė).

3. PROJEKTO STRUKTŪRA IR PLANAVIMO METODAS

Kaip analitiškai paaiškinta pirmojoje metinėje pažangos ataskaitoje, projekto struktūra grindžiama MASP-C 2019 red. ir jo prieduose pateikta metodika, įskaitant valdymo sistemą[9], ES muitinės veiklos procesų modeliavimo politiką[10] ir IT strategiją[11]. Išsamios veiksmų gairės kartu su pagrindiniais projekto etapais ir itin svarbiais orientyrais išsamiai išdėstyti II priede.

Nors sistemos kūrimo projektas vienu metu įgyvendinamas keliais lygmenimis, jį galima simboliškai suskirstyti į tris pagrindinius etapus.

1 etapas – konceptualizacija. Iš pradžių parengiamas aiškinamasis dokumentas, kuriame pateikiamas projekto pagrindimas ir nustatomi biudžeto reikalavimai. Paskui, siekiant vaizdžiai išdėstyti veiklos procesus bei išsamius funkcinius reikalavimus ir užtikrinti, kad numatoma operacinė IT sistema veiktų taip, kaip nustatyta teisės aktuose, parengiami 3 lygmens naudotojų poreikių veiklos procesų modeliai (VPM) ir 4 lygmens funkcinių reikalavimų VPM. Po to parengiamas vizijos dokumentas, kuriame pateikiama išsamesnė informacija apie projektą, susijusi su jo struktūra, sąnaudomis, trukme ir rizika, taip pat informacija apie orientyrus, siektinus rezultatus ir projekto organizavimą. Šiuose dokumentuose atsižvelgiama į diskusijas ir įgyvendinimo akto, kurį turi parengti Komisija, turinį.

2 etapas – sistemos kūrimas. Vadovaujantis įgyvendinimo akto nuostatomis, naudotojų poreikiais ir sistemos funkcinėmis specifikacijomis, parengiamos techninės specifikacijos, kuriose nurodoma, kaip bus kuriama sistemos struktūra. Techninėse specifikacijose nurodoma, kokia struktūra bus naudojama, kokius pranešimus teiks ekonominės veiklos vykdytojai, kokios bus sąsajos su kitomis sistemomis, bandymų planai ir kt.

Parengus sistemos projekto koncepciją ir atlikus 1 lentelės 1 bei 3 orientyrams priskirtas užduotis (žr. I priedą), pradedamas nuodugnesnis darbas. Rengiant taikomųjų programų ir paslaugų specifikacijų bei sistemos techninės specifikacijos dokumentus, kuriais konkretizuojamas aiškinamasis dokumentas (parengtas 1 etapo metu) ir vizijos dokumentas (parengtas 2 etapo metu), atsižvelgiama į daugiau techninių aspektų. KVI sistema turi būti integruota į esamą TRACES sistemos platformą, todėl joje bus panaudotos tam tikros esamos specifikacijų, struktūros, pranešimų ir sąsajos funkcijos.

3 etapas – diegimas ir veikimas. Pradedamas faktinis IT sistemos rengimo etapas (kūrimo etapas), o jam pasibaigus prasidės pereinamasis etapas. Jo metu įvairioms naudotojų grupėms bus laipsniškai pristatomos ankstyvosios KVI sistemos versijos ir bus atliekami bandymai, siekiant užtikrinti, kad iki 2025 m. birželio 28 d. veiklos vykdytojai ir kompetentingos

[9] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex3_en.pdf.
[10] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex4_en.pdf.
[11] https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/2019_masp_annex5_en.pdf

institucijos galėtų naudotis šia sistema ir būtų tinkamai išmokyti tai daryti. Pasibaigus šiam etapui, prasidės 6 mėnesių priežiūros laikotarpis, per kurį sistema bus pakoreguota taip, kad atitiktų bet kokius su veikimu susijusius poreikius, kurie gali išaiškėti tik tada, kai IT sistemą bus privaloma naudoti, ir užtikrinta, kad sistema veiktų sklandžiai.

Reikia pažymėti, kad priėmus Reglamentą dėl ES muitinės vieno langelio aplinkos[12] **iki 2025 m. kovo 3 d.** KVI sistema bus per ES CSW-CERTEX sujungta su valstybių narių muitinių administracijų sistemomis, kad būtų galima automatiškai atlikti kultūros vertybėms importuoti išduotų dokumentų muitinį tikrinimą. Šiai veiklai bus būtina atlikti atitikties testavimą.

4. PAŽANGOS APŽVALGA

Projekto rengimas

Ataskaitiniu laikotarpiu buvo sėkmingai vykdoma techninė veikla. 2022 m. antrąjį ketvirtį KVI sistema buvo pradėta kurti. Pirmosios vidinio naudojimo versijos skirtos bendrajai funkcinei infrastruktūrai (t. y. palaikymo objektams, baziniams duomenims, naudotojams, paskirtims, paieškos indeksams ir kt.) ir pagrindiniams procesams (t. y. importui reikalingų formų registravimo ir (arba) pateikimo procesams, projektų išsaugojimo procesams ir kt.).

Kadangi jau galima susipažinti su pirmaisiais rezultatais, Komisija surengė tris išsamias parodomąsias veiklas projekto grupei ir pademonstravo sistemą dalyvaujančioms valstybėms narėms. Nors buvo siekiama išplėsti pagrindines funkcijas, kad jos apimtų visus valdymo pajėgumus, daug dėmesio taip pat buvo skirta siekiant apibrėžti naujas funkcines sąvokas, kaip antai tolesnio importo palengvinimą, prašymą išduoti kelių produktų licenciją, licencijos prašymo pateikimą dalimis arba KVI sistemos trečiųjų šalių teisės kompendiumo funkciją.

Be to, nuo 2023 m. pirmojo ketvirčio pradėta ES CSW-CERTEX integravimo veikla, kad pagal KVI sistemos veikimo pradžios tvarkaraštį importo licencijos arba importuotojo patvirtinimai per ES CSW-CERTEX muitinėms būtų prieinami iki 2025 m. pradžios.

Metodika. KVI sistemai įgyvendinti taikomas metodas

KVI sistemos įgyvendinimo metodika yra skirtingų Komisijos tarnybų metodikos ir konceptualizacijos, kokybės užtikrinimo, kūrimo ir diegimo praktikos derinys. Šiomis sąlygomis, rengiant reguliarius vidaus susitikimus ir parodomosios veiklos sesijas, sudaromos sąlygos aptarti ir įdiegti realias funkcijas, vengiant pernelyg sudėtingų modelių patikrinimų. Adaptyvusis planavimas suteikia galimybių greičiau ir lanksčiai reaguoti į lūkesčius ir pokyčius. Siekiant gauti tinkamos grįžtamosios informacijos iš naudotojų ir tinkamai įdiegti sistemą, kai tik bus parengta bandomoji versija, į įgyvendinimą savanoriškai galės įsitraukti valstybės narės. Nuo 2023 m. ketvirtojo ketvirčio bandomoji aplinka bus prieinama iš išorės, naudojantis bendraisiais mokymo profiliais.

Aukšto lygio planavimas

KVI sistemos komponentai skirstomi į skirtingas toliau nurodytas kategorijas:

[12] Praėjus beveik 10 metų kuriant bandomuosius projektus ir ketveriems metams rengiantis bei vedant derybas, 2022 m. gruodžio mėn. Reglamentas, kuriuo sukuriama ES muitinės vieno langelio aplinka, tapo ES teisės dalimi. Juo sukurta nauja teisinė sistema, padėsianti pagerinti muitinės administracijų ir kitų valdžios institucijų dalijimąsi informacija ir skaitmeninį bendradarbiavimą.

a) pagrindiniai KVI sistemos komponentai, grindžiami esamomis TRACES sistemos funkcijomis. Tai yra esminiai komponentai, kuriems bus panaudojamos esamos funkcijos;

b) pagrindiniai KVI sistemos komponentai, kurie nėra grindžiami esamomis TRACES sistemos funkcijomis. Tai yra esminiai komponentai, kurie turi būti naujai sukurti;

c) nepagrindiniai KVI sistemos komponentai. Tai yra svarbūs, tačiau neesminiai komponentai;

d) išorės jungtys. Išorės sistemomis grindžiami komponentai;

e) sistemos taikymo sričiai nepriskiriami komponentai. Tai yra komponentai, nepriskiriami pirmosios versijos KVI sistemos taikymo sričiai (pvz., dirbtinis intelektas).

Toliau esančioje lentelėje pateikiamos prieinamumo prognozės pagal ketvirčius. Šiuo metu numatyta nuo 2022 m. antrojo ketvirčio iki 2024 m. antrojo ketvirčio parengti aštuonias versijas, su išlyga, kad šis veiklos grafikas nuolat lanksčiai tobulinamas ir optimizuojamas.

Prieinamumo tikslų aukšto lygio apžvalga												
Kategorija	2022 m.				2023 m.				2024 m.			
	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.	I ketv.	II ketv.	III ketv.	IV ketv.
A – Pagrindiniai komponentai, kuriems panaudojamos esamos TRACES sistemos funkcijos												
B – Pagrindiniai nauji komponentai												
C – Nepagrindiniai komponentai												
D – Išorės jungtys												

1 lentelė. Prieinamumo tikslų aukšto lygio apžvalga

Prašymai atlikti pakeitimus

Vykdant pakeitimų valdymo procesą, nustačius pakeitimą jis įtraukiamas į prašymų atlikti pakeitimus sąrašą. Vykstant sistemos kūrimo darbams ir vidaus diskusijoms nustatyta keletas KVI sistemos 2–4 lygmenų veiklos procesų modelių pakeitimų, kuriuos reikėtų atlikti. Taigi atnaujinti VPM ir BAC dokumentas, kad juose būtų matomas naujausias su pakeitimais susijęs statusas. Valstybėms narėms pranešta apie pakeitimus, tačiau kol kas jie neturėjo joms įtakos.

Išorės sąveika

Ataskaitiniu laikotarpiu Komisija palaikė glaudžius ryšius su tarptautinėmis organizacijomis, pavyzdžiui, Tarptautine muziejų taryba (ICOM), siekdama užtikrinti, kad į sistemą būtų įtraukti rizikos valdymo elementai, visų pirma grindžiami Tarptautinės muziejų tarybos raudonosiomis knygomis[13] ir UNESCO. Be to, siekiant kovoti su neteisėta prekyba, buvo išnagrinėtos kitos priemonės, kurias Tarptautinė muziejų taryba taiko kultūros paveldui apsaugoti (t. y. Objekto identifikacijos priemonė[14], Observatorija[15] ir kt.).

[13] https://icom.museum/en/resources/red-lists/.
[14] https://icom.museum/en/resources/standards-guidelines/objectid/.
[15] https://www.obs-traffic.museum/.

Vidaus bendradarbiavimas

Už muitus ir sveikatą atsakingos Komisijos tarnybos glaudžiai bendradarbiauja, nes yra atsakingos už keletą glaudžiai tarpusavyje susijusių politikos sričių. Tarnybos susitarė dėl bendradarbiavimo veiklos sistemos, kuri ataskaitiniu laikotarpiu buvo toliau stiprinama vykdant nuolatinę stebėseną.

Darbas su Kultūros vertybių skaitmeninimo projekto grupe

Komisija įsteigė Kultūros vertybių skaitmeninimo projekto grupę[16], kuri veikia kaip diskusijų platforma, skirta nacionalinių muitinių administracijų ir kompetentingų viešųjų (kultūros) institucijų ekspertams, turintiems su paveldo sritimi susijusio licencijavimo formalumų atlikimo, visų pirma elektroniniu būdu, patirties. Ši grupė padėjo rengti įgyvendinimo aktą ir šiuo metu padeda Komisijos tarnyboms nustatyti KVI sistemos funkcinių specifikacijų parametrus ir kriterijus.

Šią projekto grupę[17] šiuo metu sudaro 15 valstybių narių (AT, BE, BG, DK, DE, EE, EL, ES, FR, HU, IT, LV, NL, PT ir RO) atstovai. Iki šiol grupės nariai susitiko 20 kartų (ataskaitiniu laikotarpiu nuo 2022 m. birželio 29 d. iki 2023 m. birželio 28 d. – šešis kartus).

Per šį ataskaitinį laikotarpį projekto grupė daugiausia dalijosi savo ekspertinėmis žiniomis bei įžvalgomis ir nagrinėjo toliau išvardytus klausimus:

- kompetentingoms institucijoms skirtos gairės dėl subjektų, kuriems gali būti netaikomi licencijų išdavimo arba patvirtinimų reikalavimai dėl laikinai įvežamų prekių švietimo, mokslo ar mokslinių tyrimų tikslais, registracijos KVI sistemoje patvirtinimo. Geriausios praktikos dokumento rengimas, siekiant užtikrinti, kad visų valstybių narių kompetentingos institucijos tvirtindamos tokias registracijas taikytų vienodus vertinimo kriterijus;
- valstybių narių kompetentingų institucijų administracinės struktūros išmanymas ir jos suderinimas su KVI ir TRACES sistemų konfigūracija ir sąvokomis, kad kiekvieną kartą licencijos prašymai būtų nukreipti tinkamai kompetentingai institucijai;
- kaip KVI sistemoje geriausiai sutvarkyti importuotojams siūlomą palengvinimą tais atvejais, kai kultūros vertybė, kuriai anksčiau išduota licencija, importuojama toliau;
- siekiant KVI sistemoje sukurti trečiųjų šalių teisės bibliotekos funkciją, padėsiančią kompetentingoms institucijoms, muitinėms ir importuotojams nustatyti, ar trečiosiose šalyse taikomas eksporto sertifikavimo reikalavimas arba eksporto draudimas, glaudžiai bendradarbiaujant su projekto grupės nariais sukurtas šablonas, kuris galėtų būti naudojamas kaip bibliotekos pavyzdžio profilis;
- kaip KVI sistemoje tvarkyti prašymus išduoti importo licenciją, apimančius kelių kultūros vertybių siuntas; mokymasis iš kompetentingų institucijų praktinės patirties, susijusios su eksporto licencijomis pagal Reglamentą (EB) Nr. 116/2009;
- minčių lietus dėl to, kaip veiksmingiausiai ir efektyviausiai organizuoti darbo eigą gavus prašymą išduoti importo licenciją dėl kelių objektų tuo atveju, kai kompetentinga institucija ketina išduoti licenciją kai kuriems objektams, bet atmesti prašymą dėl kitų objektų;

[16] Kultūros vertybių skaitmeninimo projekto grupė yra diskusijų platforma, kurioje suburiami nacionalinių muitinių administracijų ir kompetentingų (kultūros) institucijų ekspertai, turintys patirties atliekant paveldo objektų licencijavimo formalumus, visų pirma elektroniniu būdu, kad padėtų vykdyti su KVI sistemos kūrimu susijusią veiklą.

[17] Daugiau informacijos apie šios projekto grupės įgaliojimus ir darbą pateikiama pirmojoje Komisijos pažangos ataskaitoje (COM(2020) 342 *final*).

- siekiant sumažinti laisvos formos teksto laukelių skaičių importo licencijos ir importuotojo patvirtinimo šablonuose, su nariais konsultuotasi rengiant verčių sąrašus, kad būtų pagerintas statistinių duomenų rinkimas.

Be to, ataskaitiniu laikotarpiu sukūrus ir į sistemą įtraukus naujas funkcijas, KVI kūrėjų grupė surengė tris parodomąsias veiklas grupei, kad gautų grįžtamosios informacijos apie naujų funkcijų įgyvendinimą.

5. VĖLAVIMO RIZIKA

1-a rizika. Darbuotojų paskyrimas
Pradiniame Komisijos pasiūlyme nebuvo numatyta sukurti IT sistemos, taigi nebuvo skirta atitinkamų išteklių. Vis dėlto vykstant deryboms ir teisėkūros institucijų prašymu į Reglamentą buvo įtrauktas KVI sistemos sukūrimo klausimas, o tam prireikė papildomų tuo metu nenumatytų papildomų išteklių. Per 2018 m. gruodžio mėn. vykusius baigiamuosius politinius trilogus buvo apskaičiuota, kad šio šešerių metų trukmės projekto darbams, susijusiems su IT plėtra, atlikti prireiks dviejų visą darbo laiką dirbančių administratorių etatų. Vis dėlto nuo 2020 m. liepos vidurio paskirtas tik vienas visą darbo laiką dirbantis administratorius.

2-a rizika. ES muitinės vieno langelio aplinka ir bendrieji muitinės IT plėtros prioritetai
KVI sistema yra tarpusavyje susijusi su tinkamai įgyvendinama ES CSW-CERTEX, kuri yra pagrindinė ES vieno langelio aplinkos dalis, siekiant keistis informacija su nacionalinėmis muitinės vieno langelio aplinkomis. Rizika daugiausia tenka valstybėms narėms ir yra susijusi su ribotais ištekliais, projektų ir jų integravimo sudėtingumu, taip pat sutarčių, galimų viešųjų pirkimų ir finansavimo klausimais. Reikia atkreipti dėmesį į šią riziką atsižvelgiant į bendrą valstybių narių IT veiklą, visų pirma į Sąjungos muitinės kodekso IT projektus (pvz., importo sistemas), kurie daro netiesioginį poveikį bendram KVI įgyvendinimui. Kai kurios valstybės narės patyrė su papildomais ištekliais susijusį poveikį dėl karo Ukrainoje. Siekdama išspręsti finansavimo klausimus, Komisija skatina naudoti tinkamas priemones, įskaitant techninės paramos priemonę.

Rizikos mažinimo veiksmai
Apie riziką buvo pranešta viduje.

6. IŠVADOS

Pagrindinius veiksmus, kurių imtasi šioje ketvirtoje pažangos ataskaitoje apžvelgiamu laikotarpiu ir kuriais siekiama sukurti KVI sistemą, galima apibendrinti taip:

- KVI sistema pradėta kurti ir pirmuosius pagrindinius rezultatus jau galima matyti ekrane. Pagrindinės KVI funkcijos, pavyzdžiui, dokumentų kūrimas, projekto išsaugojimas ir visų rūšių kultūros vertybių dokumentų pateikimas bei registravimas, jau veikia;
- šiuo metu siekiama išplėsti šias pagrindines funkcijas, kad sistemos valdymo pajėgumai būtų užbaigti. Nuo 2022 m. antrojo ketvirčio iki 2024 m. antrojo ketvirčio suplanuotas aštuonių vidinio naudojimo versijų parengimas, kuris yra organizuojama nuolat pritaikant „Agile“ metodą;
- glaudžiai bendradarbiaujant su Kultūros vertybių skaitmeninimo projekto grupės nariais pavyko paspartinti techninę veiklą, o organizuojant reguliarius projekto grupės susitikimus surengtos trys KVI sistemos parodomosios veiklos;

- susitarta dėl naujų KVI funkcinių sąvokų ir jos įgyvendintos, pavyzdžiui, palengvinimas tais atvejais, kai kultūros vertybė, kuriai anksčiau išduota licencija, importuojama toliau, viena licencija keliems objektams, licencijos prašymas išskaidomas kt.;
- trečiųjų šalių teisės profiliams sukurtas funkcinis šablonas. Naudodamosi šia KVI sistemos trečiųjų šalių teisės bibliotekos funkcija administracijos ir operatoriai galės nustatyti, ar kultūros vertybių eksportui iš tam tikros trečiosios šalies taikomi apribojimai ar draudimai;
- pradėta ES CSW-CERTEX integravimo veikla siekiant, kad muitinės galėtų susipažinti su KVI sistemos dokumentais iki 2025 m. pradžios, atsižvelgiant į KVI e. licencijavimo sistemos veikimo pradžią. Atliekamas darbas, susijęs su kitomis išorės jungtimis, pavyzdžiui, su EORI;
- kalbant apie MASP-C 2019 red. orientyrus, pradėtas su taikomųjų programų ir paslaugų specifikacijomis bei sistemos techninėmis specifikacijomis susijęs darbas;
- Komisija kol kas laikosi sistemos kūrimo tvarkaraščio ir nenustatyta jokios didelės vėlavimo rizikos.

I PRIEDAS. DAUGIAMETIS STRATEGINIS PLANAVIMAS

Daugiamečiu elektroninės muitinės strateginiu planu (MASP-C) užtikrinamas veiksmingas ir suderintas IT projektų valdymas, nes juo pagal teisės aktuose įtvirtintus teisinius terminus nustatoma strateginė struktūra ir orientyrai. Šiam planui galiausiai pritarė valstybės narės Muitų politikos grupėje (CPG), remdamosi Elektroninės muitinės koordinavimo grupės (ECCG) patarimais ir Prekybos ryšių grupėje (TCG) vykusiomis konsultacijomis su prekybos sektoriaus atstovais.
Elektroninės sistemos planavimas, kurį aptarė ir kuriam pritarė valstybės narės, išsamiai apibūdintas MASP-C 2019 red. 1.18 apraše.

Toliau esančioje 1 lentelėje pateikta MASP-C 2019 red. 1.18 aprašo ištrauka apie kultūros vertybių importo projekto planavimą.

1 lentelė. MASP-C 2019 red. 1.18 aprašo ištrauka

	Orientyrai	*Numatoma užbaigimo data*
1	Veiklos analizė ir veiklos modeliavimas	
	– Aiškinamasis dokumentas	2020 m. IV ketv.
	– 3 lygmuo (naudotojų poreikių VPM)	2022 m. I ketv.
	– 4 lygmuo (išsamus funkcinių reikalavimų VPM)	2022 m. I ketv.
2	Teisės nuostatos	
	– Dabartinės priimtos nuostatos*	2019 m. II ketv.
	– Ateityje priimtinos nuostatos**	2021 m. II ketv.
3	Projekto pradžios etapas	
	– Vizijos dokumentas	2021 m. II ketv.
	– Teigiamas sprendimas	2021 m. II ketv.
4	IT projektas	
	– Taikomųjų programų ir paslaugų specifikacijos	2023 m. II ketv.
	– Techninės sistemos specifikacijos	2023 m. II ketv.
	Kūrimo etapas	
	– Centralizuotų paslaugų įgyvendinimas	2024 m. III ketv.
	– Paslaugų integravimas į nacionalines sistemas	Netaikoma
	– Įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu	Netaikoma
	Pereinamasis etapas	
	– Diegimas ir paleidimas	2024 m. IV ketv.
	– Atitikties bandymai	2025 m. II ketv.
5	Veikimas	
	– Komisija, valstybių narių administracijos ir veiklos vykdytojai	2025 m. II ketv.
	– Ne ES šalys ir ne ES veiklos vykdytojai (prireikus)	Netaikoma
6	Įgyvendinimo parama (mokymas ir komunikacija)	
	– Centralizuotas mokymas ir komunikacija	2024 m. IV ketv.
	– Nacionalinio lygmens mokymas ir komunikacija	2024 m. IV ketv.

* Dabartinės nuostatos – Reglamentas (ES) 2019/880.
** Būsimos nuostatos – įgyvendinimo nuostatos, kurios turės būti priimtos pagal Reglamentą (ES) 2019/880.

2 lentelėje pateikta ES CSW-CERTEX projekto ištrauka, daugiausia dėmesio skiriant ES CSW-CERTEX projekto 2-ajam komponentui, kuriuo prijungiama KVI sistema.

2 lentelė. MASP-C 2019 red. 1.13 aprašo ištrauka. Projekto ES CSW-CERTEX 2-asis komponentas		
	Orientyrai	*Numatoma užbaigimo data*
1	Veiklos analizė ir veiklos modeliavimas	
	– Aiškinamasis dokumentas	2017 m. I ketv.
	– Aiškinamojo dokumento priedas	2023 m. II ketv.
	– 3 lygmuo (naudotojų poreikių VPM)	2024 m. I ketv.
	– 4 lygmuo (išsamus funkcinių reikalavimų VPM)	2024 m. I ketv.
2	Teisės nuostatos	
	– Dabartinės priimtos nuostatos*	Galioja
	– Ateityje priimtinos nuostatos**	2021 m.
3	Projekto pradžios etapas	
	– Vizijos dokumentas	2017 m. III ketv.
	– Vizijos dokumento priedas	2023 m. III ketv.
	– Teigiamas sprendimas	2023 m. III ketv.
4	IT projektas	
	– Taikomųjų programų ir paslaugų specifikacijos	2024 m. II ketv.
	– Techninės sistemos specifikacijos	2024 m. II ketv.
	Kūrimo etapas	
	– Centralizuotų paslaugų įgyvendinimas	2024 m. III ketv.
	– Paslaugų integravimas į nacionalines sistemas	Nuo 2024 m. IV ketv.
	– Įgyvendinimas nacionaliniu lygmeniu	Nuo 2024 m. IV ketv.
	Pereinamasis etapas	
	– Diegimas ir paleidimas	2024 m. IV ketv.
	– Atitikties bandymai	Nuo 2025 m. I ketv.
5	Veikimas	
	– Komisija, valstybių narių administracijos ir veiklos vykdytojai (Pastaba. Tai yra Komisijai numatyta veikimo pradžios data, valstybės narės atitikties testavimą pradės nuo 2020 m. II ketv.)	2025 m. II ketv.
	– Ne ES šalys ir ne ES veiklos vykdytojai (prireikus)	Netaikoma
6	Įgyvendinimo parama (mokymas ir komunikacija)	
	– Centralizuotas mokymas ir komunikacija	Netaikoma
	– Nacionalinio lygmens mokymas ir komunikacija	Netaikoma

* Dabartinės nuostatos – Reglamentas (ES) 2019/880.

** Būsimos nuostatos – įgyvendinimo nuostatos, kurios turės būti priimtos pagal Reglamentą (ES) 2019/880.

II PRIEDAS. PAGRINDINIŲ PROJEKTO ETAPŲ IR ITIN SVARBIŲ ORIENTYRŲ TVARKARAŠTIS

